

Faldet i kamp 9. april 1940 og 29. august 1943

Dræbte 9. april 1940

Hæren: 13

Jydske Flyverafdeling Værløse, 2

16. Bataljon ved Hokkerup, 1

2. Regiment/kanonkompagniet ved Haderslev, 3

3. Bataljon ved Haderslev, 1

4. Bataljon ved Bjergskov, 1

4. Bataljon ved Sdr. Hostrup, 1

4. Bataljon ved Bredevad, 2

4. Bataljon ved Lundtoftebjerg, 1

Fodfolkspionerbataljon ved Kværs, 1

Grænsegendarmeriet: 3

Ved viadukten i Padborg, 3

Flyvestation Værløse: 2

Såret i kamp den 9. april 1940

Hæren: 21

Den Kongelige Livgarde ved Amalienborg, 3

4. Bataljon ved Bredevad, 5

4. Bataljon ved Sdr. Hostrup, 2

4. Bataljon ved Bjergskov, 1

4. Bataljon ved Hokkerup, 2

4. Bataljon ved Hostrup, 1

4. Bataljon ved Søgaard, 2

2. Regiment/kanonkompagni ved Haderslev, 5

Dræbte 29. august 1943

Hæren 18

- 1 vægter og 2 menige, Ny Tøjhus, København
- 1 officer og 1 underofficer, Livgardens Kaserne, København
- 1 overofficiant og 1 menig, Gernersgades Kaserne
- 1 korporal og 2 menige, Baraklejren
- 1 vægter, Jægersborg Kaserne
- 2 menige, Odense
- 1 officer og 1 underofficer, Næstved
- 1 officer, 1 kornet og 1 menig, Nyborg

Flåden 7

- Artilleriskibet Niels Iuel, Isefjorden, 1
- Kaserneskipet Fyen, Flådestation Holmen, København, 2
- Middelgrundsfortet, København, 1
- Ministrygeren Hajen, Flådestation Korsør, Korsør, 2
- Patruljekutteren P7, Nyborg, 1

Sårede 29. august 1943

Hæren: 11

- Øvelsesplads Gammel Nord, Odense, 1
- Odense Kaserne, Odense, 2
- Gernersgades Kaserne, København, 5
- Ringe, 3

Flåden: 11

- Ministrygeren Springereren, Korsør, 1
- Bevogtningsfartøjet Hvalrossen, Holmen, 1
- Minefartøjet Lougen, Holmen, 1
- Ministrygeren MS 1, Nyborg, 1
- Patruljekutteren P. 4, Nyborg, 1
- Artilleriskibet Niels Iuel, Isefjorden, 4
- Ministrygeren Hajen, Korsør, 1
- Kongelundsfortet, 1

Jakob Andersen deltog i kampene ved grænsen den 9. april 1940 og fortæller 70 år senere⁸:

Jakob Andersen.

Jeg er født i 1918 og kom ind som soldat i april 1939, først i Odense, siden i Søgaard. Jeg var nr. 308 og tilhørte 3. deling af 4. bataljons 3. kompagni. Jeg havde en Nimbus med sidevogn med påmonteret Madsen-maskingevær. Nogle i delingen havde påmonteret en 20-mm-kanon. Min makker på bagsædet var en hjemmetysker fra Tinglev. Da situationen spidsede til op mod den 9. april, fik han tilbudt at tage hjem, hvilket han gjorde. S.E. Clausen var kommandør for 4. bataljon og afværgekompagniet i Søgaard. Halvdelen var rekrutter, den anden halvdel bestod af

tre cyklistkompagnier, et motorcyklistkompagni med fire 20-mm Madsen-maskinkanoner og fire lette maskingeværer. Ordren lød på at fastholde en række punkter på en 35 km lang front fra Rønshoved ved Flensborg Fjord til Kors Kroen nordvest for Bredevad.

Det værste var, da vi fik at vide, at tyskerne kom. Jeg stod vagt nede ved grænsen, og der kom en fiskebil, der havde leveret fisk fra Esbjerg i Hamborg. Han kørte op ved siden af mig og sagde: „Nu skal du høre. Jeg vil gerne have, at mine oplysninger kommer videre. Jeg kommer sydfra og kan fortælle, at der er masser af soldater og panserkolonner på vejene hele vejen fra Slesvig til Flensborg, og de er på vej nordpå.“ Den besked rapporterede jeg videre.

Vi lå ved Søgård Kaserne. Vi fik besked på at gå i køjerne med alt udstyret på og være klar, hvis der skete noget. Motorcyklerne holdt klar og blev startet op med små mellemrum, og der blev sat ekstra vagt ved dem. Hele natten spekulerede vi på, at der nok blev krig nu, og om vi og vores befalingsmænd kunne klare det.

Nimbus' motorcykler med 20-mm-kanoner før kampen.

Alarmen lød klokken 4.17, og vi fik at vide, at tyskerne var gået over grænsen. Vores chef, oberstløjtnant S. E. Clausen, gav ordre til at besætte de befalede stillinger hurtigst muligt og yde modstand i henhold til givne direktiver. Oberstløjtnant Hintz var også til stede under afmarchen og sluttede med at sige: „Jeg håber, I gør jeres bedste som danske soldater, og må så Gud være med jer.“

Vi indtog vores stillinger ved en grusgrav i Lundtoftebjerg tæt på hovedvej 10. Der var en bro over en bæk, vi gerne ville sprænge i luften, men det måtte vi ikke, da der ikke var givet ordre herom. Da jeg og min makker, nr. 22, var kommet på plads med motorcyklen med påmonteret rekylgevær, kunne vi høre tiltagende motorlarm sydfra. Der kom også fly, og snart var spydspidsen af de tyske tropper i form af panservogne at se. Via hovedvej 10 rykkede tyskerne frem med motorcykler, pansrede opklaringskøretøjer og kampvogne. Vores stilling var dårlig, men vi sendte et par varselsskud forbi de tyske tropper, der straks stoppede. Derefter åbnede vi ild med vores 20-mm Madsen-maskinkanoner. Vi ramte straks den forreste panservogn og satte nr. 2 i brand. Vi ramte desuden tre motorcykler og to maskingeværskytter. Overmagten var dog for stor, og vi trak os tilbage nordover. Vi blev også beskudt fra luften. En blev dræbt, og en del taget til fange.

Du blev også beskudt?

Ja, det gjorde jeg, de ramte ved siden af mig, sådan så det sagde plask, plask lige ved siden af.

Jeg slap bort, og det gjorde nr. 17 også, men han kørte i grøften. På et tidspunkt opdagede vi, at vi havde tyskere både foran og bag os. Vi slog følge med en sergent. Da vi kørte tør for benzin, holdt vi ind ved en tankstation. Den tilhørte en hjemmetysker, der nægtede os benzin, til jeg truede ham med geværet, og så kan det nok være, at han blev villig. Nr. 6's motorcykel blev kørt over af tyskerne, men selv slap han væk ved at løbe ind i skoven.

Vi opdagede, at de tyske soldater kørte med et stort mellemrum. Så kørte vi ind i sådan et mellemrum og fulgte med dem nordpå. Vi kørte med samme fart, som tyskerne gjorde. Det førte til, at vi lige pludselig ud for Fredericia fandt vores oberst, kaptajn, løjtnant, korporaler og det hele. Hvorfor pokker havde de ikke været nede og hjælpe os? Der stod vores folk, og de stoppede os og sagde, at nu har regeringen overgivet landet, så nu skulle vi holde op. Da havde krigen været ovre siden klokken otte, men det vidste vi ikke. Vi blev beordret til Kolding, hvor vi overnattede, idet jeg dog blev udtaget til nattevagt. Jeg synes, det er meget mærkeligt at være soldat på den måde. Jeg kunne ikke lide at finde alle mine officerer på den måde. De anede jo ikke, hvad der var blevet af os. Næste dag kørte vi tilbage til Søgaard. Langs hele vejen stod der hjemmetyskere med deres børn og råbte hånlige ting til os.

*

Soldaterne talte bagefter om, hvad de tænkte om kampen:

Nr. 6: Vejen: Hvorfor spolerede vi den ikke selv? Broen over Søgaard kunne vi da let sende til vejrs.

Nr. 14: Hvorfor havde vi heller ikke gravet ordentlige stillinger? Og hvorfor havde vi ikke vejspærringer parat?

Nr. 8: Har I set avisen: „På grund af for sen ordretilstilling kom det til sammenstød ved grænsen.“ Den måde, de tager det på! Men alene det at komme for sent med en ordre på liv og død for os andre skulle jo være nok til at stemple de ansvarlige som mordere.

Nr. 13: Ja, men det er nu i alle tilfælde hærledelsen, vi skal rette bebrejdelser imod. Det må jo være regeringen, der traf den afgørende beslutning.

Nr. 8: Det ser ud til, at Munch og Stauning har sendt så få styrker ud, for at nogen af os skulle falde – bare som en gestus. Har I egentlig tænkt over det? Vi stod 600-700 mand over for, jeg ved ikke hvor mange tusinde tyskere. Koldblodigt overladt til vores skæbne, som kunne være blevet fuldstændig udslettet. Forrådt af en regering, som kaldte sig dansk, ansvarsbevidst og meget andet godt. Og de folk skulle vi nogensinde få tillid til igen. Nej!

*

Den 11. april blev der holdt en mindehøjtidelighed ved kisterne af de seks døde fra 4. bataljon, hvorefter de blev bragt til hjemkasernen i Odense og overgivet til de pårørende.

Det var da en grim omgang?

Selvfølgelig var det det. Sidenhen mødtes mit kompagni en gang om året, men nu er jeg den sidste. Jeg er også kun 92 år.

Er det noget, du tænker meget på, den der kamp?

Ja, jeg tænker på dem, der døde. De blev ikke ret gamle, de, der blev hængende. Det var, som om livskraften havde forladt dem. Den ene døde, den anden døde, den tredje døde, den fjerde døde.

Er det noget, du har drømt om sidenhen?

Nej, det har jeg i hvert fald ikke. Det er en gammeldags måde at løse konflikter på, at føre krig mod hinanden og give sig til at skyde hinanden. Det har jeg prøvet at prædike hele mit liv.